

پیامدهای خطرناک برای خانه‌های تک‌فرزند

هیاهوی خواهر و برادر؛ امن‌ترین مدرسه برای تربیت فرزند

است، توضیح می‌دهد: آموزه‌های دینی در مورد ازدواج، فرزندآوری و مسئولیت‌پذیری والدین، فوق‌العاده‌هستند و تمام آنچه خداوند تبارک و تعالی و ائمه اطهار(ع) برای صلاح بشریت به آن اشاره کرده‌اند را دربرمی‌گیرند، اما اینکه ما این آموزه‌ها را تا به حال به اندازه کافی در جامعه گسترش داده و تبیین کرده‌ایم، خیر. معتقد هستم کافی نیست و باید این اتفاق به‌طور جدی‌تری رقم بخورد. باید تلاش کنیم مفاهیمی مانند فرزند به‌عنوان امانت الهی یا تکثیر نسل برای مباحات پیامبر(ص) و... را به‌گونه‌ای جذاب به نسل جوان منتقل کنیم. بیان همین مفاهیم به خودی خود جذاب است. ما آن قدر این‌ها را نگفته‌ایم و فکر می‌کنیم نسل امروز با آن‌ها ارتباط برقرار نمی‌کند؛ کاملاً با این سخن مخالف هستم چرا که وقتی همین نکات در دانشگاه برای جوانان مطرح می‌شود، شاهد این ارتباط هستیم.

■فرزند؛ هدیه‌ای الهی و معجزه زندگی

این کارشناس دینی ادامه می‌دهد: هر کجای قرآن کریم که نام فرزند می‌آید، خداوند از او یا تعبیر هبه و هدیه یاد می‌کند. این تعبیر بسیار زیبا و جذاب است. آنجا که می‌فرماید: «وَوَهَبْنَا لِدَاوُدَ سُلَيْمَانَ» (سوره ص، آیه ۳۰) یعنی ما سلیمان را به داوود هدیه دادیم. یا در جایی دیگر «وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ» (سوره عنکبوت، آیه ۲۷) یعنی ما اسحاق و یعقوب را به ابراهیم هدیه دادیم. جناب زکریا وقتی دید خداوند به مریم از بهشت میوه می‌دهد، بغضش ترکید و گریه کرد و گفت: «رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً» (سوره آل عمران، آیه ۳۸) پروردگارا، از جانب خود فرزندی پاک به من هدیه کن. او که پیر و بدون فرزند بود، از خدا هدیه‌ای زیبا طلب کرد. ردِ دعا نیز می‌خوانیم: «رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا ذُرِّيَّتًا قَرَّةَ أَعْيُنٍ» (سوره فرقان، آیه ۷۴)؛ پروردگارا، از همسران و فرزندانمان، مایه روشنایی چشم ما قرار ده. خداوند هر جا از فرزند سخن می‌گوید، آن را هدیه می‌نامد. گاهی این هدیه برای حل مشکل فقر یا

و حتی تابستان‌هایش نیز پر از کلاس‌های آموزشی است. آموزش صرف، تربیت ایجاد نمی‌کند، بلکه تنها بخشی از آن را رقم می‌زند. وی یادآور می‌شود: آنچه تربیت را به صورت خوب، عالی و باکیفیت تحقق می‌بخشد، محیط خانه است. امروز بسیاری از روان‌شناسان بر این باورند محیط خانه را امن کرده و بچه را در آن محیط امن رها کنید. در این میان، ناامن‌ترین محیط برای تربیت بچه، خانه‌های کم‌فرزند هستند؛ یعنی خانه‌هایی که تعاملات اجتماعی در آن‌ها شکل نمی‌گیرد. بچه در این خانه‌ها، تعاملات اجتماعی را تجربه نمی‌کند؛ قهر کردن، دوستی، آشتی‌ها و دعوا کردن‌ها را در آنجا یاد نمی‌گیرد. اولین دعوا را در زندگی مشترکش تجربه می‌کند. خانه‌هایی که معمولاً از حضور برادر و خواهر خالی‌اند، مفاهیم مقدسی چون عشق، گذشت، محبت، ایثار، فداکاری، تعامل، مدیریت بحران، صبر بر مشکلات و به‌خصوص قناعت در آن‌ها معنا و مفهوم خاصی ندارد. در گذشته، بچه‌ها از لباس‌ها و اسباب‌بازی‌های همدیگر استفاده می‌کردند، بازی‌هایشان گروهی بود و دائم در حال تعامل و رفت و برگشت بودند. امروز بچه این‌ها را تجربه نمی‌کند. یکی دیگر از آسیب‌هایی که در این خانه‌ها به وجود می‌آید، جایگزینی رسانه به جای خواهر و برادر است که بسیار آسیب‌زننده است.

■کم‌فرزندی و آسیب‌های تربیتی

نویسنده کتاب کابوس سالمندی به دیگر آسیب‌های کم‌فرزندی اشاره و بیان می‌کند: مسئله بلوغ زودرس یکی دیگر از آسیب‌هاست که هم به دلیل جایگزین شدن رسانه و هم به این خاطر رخ می‌دهد که بچه بیشترین زمان و تعاملاتش را به جای خواهر و برادر، با پدر و مادری می‌گذرانند تا ۲۵ تا ۳۰ سال با او فاصله سنی دارند. به خاطر ارتباط گسترده با آدم‌های بزرگسال، بچه چهار تا پنج سال جلوتر از سن طبیعی خودش حرکت می‌کند و زودتر به مرحله بعدی گذار سنی وارد می‌شود. بعضاً می‌بینیم سن بلوغ در برخی پسرها حتی تا چهار یا پنج سال کاهش پیدا کرده و در ۱۰ یا ۱۱ سالگی به بلوغ می‌رسند و این‌ها آسیب‌های جدی را برای خانواده‌ها، خود فرزند و برای زندگی آینده‌اش رقم می‌زند. دکتر شفیعی با قاطعیت تأکید می‌کند: تربیت صحیح، ارتباط مستقیمی با کم‌فرزندی ندارد؛ بلکه گاهی این رویکرد، آسیب‌های جدی‌تری به همراه دارد. وی با اشاره به شواهد تاریخی و مشاهدات عینی، یادآور می‌شود: در گذشته، خانواده‌های پرجمعیت با والدین بعضاً کم‌سواد، فرزندانی تربیت می‌کردند که امروز در جایگاه‌های عالی اجتماعی، با زندگی‌هایی سرشار از آرامش، محبت و احترام عمیق به والدین، الگو هستند. در مقابل، امروز شاهدیم برخی خانواده‌ها با یک فرزند و فراهم کردن بهترین امکانات آموزشی و رفاهی، از مهدکودک تا مدرسه، باز هم در تربیت اولیه و رعایت ادب ابتدایی در برابر والدین ناکام می‌مانند. این تضاد، به‌وضوح نشان می‌دهد تربیت صرفاً با آموزش‌های فشرده و دستورالعمل‌های مداوم محقق نمی‌شود. جوهره تربیت در «محیط» شکل می‌گیرد و امن‌ترین و غنی‌ترین بستر برای رشد شخصیت فرزند، محیط چندفرزندی است؛ جایی که الگوهای رفتاری و اخلاقی، نه از بیرون، بلکه در دل تعاملات خانوادگی تعریف می‌شوند.

مریم احمدی شیروان | این روزها سکوت خانه‌ها از همیشه عمیق‌تر است و پژواک صدای بازی کودکان، کمتر از گذشته در کوچه‌هایمان می‌پیچد. این در حالی است که در آموزه‌های غنی دین مبین اسلام، همواره بر فرزندآوری و تکثیر نسل به عنوان هدیه‌ای الهی و مایه مباحات پیامبر(ص) تأکید فراوان شده است. کاهش نگران‌کننده نرخ فرزندآوری، نه تنها رنگ خطر پیری جمعیت را به صدا درآورده، بلکه سایه سنگین خود را بر نشاط، پویایی و حتی اقتدار آینده کشورمان افکنده است.

رهبر معظم انقلاب نیز بارها این مسئله را نه صرفاً یک چالش اجتماعی، بلکه یک راهبرد حیاتی در مواجهه با جنگ نرم دشمن و ضامن اقتدار و پیشرفت ملی قلمداد کرده‌اند؛ مسئله‌ای که به تهدیدی خاموش اما بسیار تعیین‌کننده تبدیل شده که غفلت از آن می‌تواند فرصت تمدنی بی‌بازگشت «پنجره جمعیتی» را از ما بگیرد و کشور را با چالش‌های غیرقابل جبران مواجه کند. در چنین شرایطی که فرزندآوری از یک انتخاب فردی فراتر رفته و به وظیفه‌ای همگانی و ملی بدل شده است، ضرورت بازنگری عمیق در نگرش‌های اجتماعی و فرهنگی بیش از پیش احساس می‌شود.

اما چگونه می‌توان این مسیر را تغییر داد و با احیای ارزش‌های اصیل، شور و شوق فرزندآوری را دوباره به کانون خانواده‌ها بازگرداند؟ در این میان، نقش نهادهای دینی به عنوان پیشرانان فرهنگ‌سازی و حافظان آموزه‌های حیات‌بخش، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. برای واکاوی این دغدغه ملی و بررسی چگونگی ایفای نقش مؤثر نهادهای مذهبی در ترویج فرزندآوری و تغییر گفتمان جامعه، به سراغ حجت‌الاسلام محمدتقی شفیعی، دبیر قرارگاه جمعیت کشور و پژوهشگر حوزه جمعیت رفته‌ایم.

■حرف‌های نگفته فرزندآوری

دکتر شفیعی در پاسخ به این پرسش که نقش نهادهای دینی در ترویج فرزندآوری چیست، بیان می‌کند: نقش نهادهای دینی در این زمینه، گسترده و قابل توجه است و باید به آن توجه شود. به عنوان مثال، اگر مساجد را در زمینه مسئله فرزندآوری فعال کنیم، به مرور زمان یک گفتمان در جامعه ایجاد می‌شود. ما دهه‌ها رزاز مسجد در کشور داریم؛ اگر هیئت‌ها، جلسات خانگی و کلاس‌های قرآن را پای کار بیاوریم، می‌توانیم با تربیت اساتید متخصص در این حوزه، هم جامعه‌نخبگانی و هم جامعه عمومی را اقناع کرده و یک گفتمان جدید ایجاد کنیم. اگر نتوانیم گفتمان کنونی جامعه را که فرزند کمتر، زندگی بهتر است، به فرزند بیشتر و زندگی شادتر تغییر دهیم، قادر به فرهنگ‌سازی نخواهیم بود. ابتدا باید گفت‌وگو در جامعه ایجاد شود، سپس این گفت‌وگو به گفتمان تبدیل شده و در نهایت به فرهنگ فرزندآوری بیشتر و خانواده‌های پرنشاط و پرجمعیت برسیم. این نقش، بسیار کلیدی و مؤثر برای نهادهای دینی است که البته کارهای زیادی انجام شده و بسیاری از عزیزان پای کار آمده‌اند، اما حقیقت این است هنوز رضایت‌بخش نیست و آن‌طور که باید و شاید عمل نشده است.

وی در پاسخ به این پرسش که آیا آموزه‌های دینی کنونی درباره ازدواج، فرزندآوری و مسئولیت‌پذیری والدین کافی

میراث

آیت‌الله بجنوردی؛ بانی جلسه روضه ابا عبدالله (علیه السلام) با قدمت دو قرن

آرژتا ذکاء | مرحوم آیت‌الله حاج شیخ محمدتقی بجنوردی، بانی روضه حضرت سیدالشهدا(ع) به قدمت دو قرن در مشهد بوده که در محل حسینیه قدیمی معروف به «حسینیه شیخ» میزبان عزاداران و سوگواران ابا عبدالله الحسین(ع) است.

روضه‌های خانگی سنتی دیرینه و از جمله مظاهر دلدادگی مردم ایران به اهل بیت رسول(ص) است که حال و هوا و صفای خاص خود را دارد. با اینکه روضه و روضه‌خوانی در مصائب ائمه(ع) به‌زمان خود این بزرگواران بازمی‌گردد، اما منابع تاریخی، پیدایش جلسات روضه‌خوانی در ایران را به‌زمان صفویان نسبت می‌دهند.

هر محله قدیمی مشهد میزبان عزاداران و سوگواران ابا عبدالله(ع) در روضه‌های خانگی بوده که با خاطرات دلدادگان سیدالشهدا(ع) از این اماکن همراه است. روضه خانگی علما بیشترین قدمت را در سطح شهر مشهد دارد که علاوه بر مجاوران، زائران هم در سفر به این شهر مقید هستند در روضه‌خانه علما حضور یابند. روضه منازل آیت‌الله مصباح، آیت‌الله نوغانی، آیت‌الله قمی و... از جمله آن‌ها هستند و مجلس حسینیه شیخ نیز از آن دست روضه‌هایی است که بنیان‌گذار آن آیت‌الله محمدتقی بجنوردی بوده و نزدیک به دو قرن در دهه اول محرم الحرام چراغ عزاخانه سیدالشهدا(ع) روشن است.

■از تبار نیکان

عده‌ای از علمای بحرن به‌سبب حوادث ناگوار قرن سیزدهم به عراق و ایران کوچ کردند. محمدحسن بن محمدعلی بن محمدصادق بن محمدبن اسماعیل بحرانی نیز از جمله آن‌ها بود که سکونت در خراسان را برگزید. فرزند او محمدتقی در بجنورد دیده به جهان گشود که از سال تولد او چیزی در دسترس نیست.

■تلمذ از محضر شیخ انصاری

آیت‌الله بجنوردی تحصیلات مقدماتی را در وطن خویش گذرانده، سپس برای تکمیل معلومات رهسپار نجف‌اشرف شد تا محضر درس شیخ‌محمدحسن نجفی صاحب جواهر را درک کند. پس از رحلت صاحب جواهر، در کلاس درس شیخ مرتضی انصاری حاضر شد.

معرفی یکی از علمای دینی مدفون در حرم مطهر رضوی

آیت‌الله بجنوردی؛ بانی جلسه روضه ابا عبدالله (علیه السلام) با قدمت دو قرن

شیخ محمدتقی پس از نائل شدن به درجه اجتهاد به زادگاهش بجنورد بازگشت و به انجام وظایف دینی، تحقیق و تدریس پرداخت و در مقام روحانی شهر، ارشاد مردم را بر عهده گرفت.

■سکونت و شهرت در مشهدالرضا(ع)

وی پس از مدتی به علت اختلاف پیدا کردن با سردار وقت بجنورد به‌سبب ستم او بر صاحبان املاک، بجنورد را به مقصد مشهد ترک کرد و در آنجا ساکن شد. شیخ محمدتقی در مشهد مقام والایی یافت و مردم شهر نیز به وی اعتقاد خاصی یافتند.

■کرسی درس در حرم مطهر

این عالم ربانی در حرم مطهر امام رضا(ع) کلاس تدریس خود را برپا کرده و شاگردان بسیاری را پرورش داد. از کلاس درس او دانشمندان ممتازی برخاسته‌اند که از جمله آن‌ها می‌توان به شیخ ابراهیم سبزواری، شیخ علی نقی تربتی، سیدابراهیم شریعتمدار سبزواری و شیخ محمدعلی کاخکی اشاره کرد.

خبر

برگزاری چهارمین گردهمایی دبیران کانون‌های تخصصی قرآن کریم در مشهد

مدیر مرکز امور قرآنی آستان قدس رضوی از برگزاری چهارمین گردهمایی دبیران کانون‌های تخصصی قرآن کریم از ۱۵ تا ۱۸ مهر ۱۴۰۴ در مشهد مقدس خبر داد.

حجت‌الاسلام والمسلمین سید مسعود میریان در گفت‌وگو با خبرنگار آستان‌نیوز گفت: این رویداد با حضور دبیران کانون‌های تخصصی قرآن و مسئولان مرکز امور قرآنی آستان قدس رضوی، در زائرسرای رضوی برگزار خواهدشد.

وی ادامه داد: بر اساس برنامه اعلام شده، افتتاحیه این گردهمایی سدهشبه ۱۵ مهر از ساعت ۱۸ تا ۱۹ با سخنرانی عبدالحمید طالبی، رئیس سازمان علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی و دکتر سرسرایی، جانشین رئیس سازمان علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی در علوم قرآنی، در سالن کنفرانس زائرسرای رضوی برپا می‌شود.

در روز چهارشنبه ۱۶ مهر، جلسات تخصصی کانون‌های قرآن کریم از ساعت ۸ تا ۱۱:۲۰ در سالن کنفرانس تشکیل می‌شود و پاسخ به نظرات و پیشنهاده‌ها توسط مدیریتی مرکز امور قرآنی ارائه خواهد شد. همچنین در همین روز، کارگاه تخصصی بررسی طرح‌ها و محتوای مرکز از ساعت ۱۶ تا ۱۷:۲۰ برگزار می‌شود.

وی اظهار کرد: برنامه روز پنجشنبه ۱۷ مهر شامل برگزاری کارگاه «طراحی مدل توسعه خدمات فرهنگی داوطلبانه به نام امام رضا(ع)» توسط دکتر حسین عربی اسدی، از ساعت ۸ تا ۱۱:۲۰ است. در ادامه، بازدید از موزه مرکزی و موزه قرآن کریم حرم مطهر رضوی از ساعت ۱۲ تا ۱۳:۳۰ پیش‌بینی شده‌است.

مدیر مرکز امور قرآنی آستان قدس رضوی یادآور شد: این گردهمایی روز جمعه ۱۸ مهر با اختتامیه، اعلام اسامی‌های برتر، اهدای لوح سپاس و هدایا به پایان خواهدرسید.

در یک نشست تخصصی

بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی مطرح شد

ضرورت اصلاح ساختار دبیرخانه اعتبار مقدس برای تقویت تعاملات بین‌المللی

نشست تخصصی «آسیب‌شناسی تعاملات دبیرخانه اعتبار مقدس» با حضور اساتید، پژوهشگران و مسئولان بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی برگزار و در آن، مهم‌ترین چالش‌ها و راهکارهای ارتقای تعاملات اعتبار بررسی شد.

به گزارش آستان‌نیوز، حجت‌الاسلام والمسلمین احمد سلامی، پژوهشگر فعال در حوزه اعتبار مقدس ایران و عراق، در این نشست وبیناری که به همت گروه مطالعات اجتماعی اعتبار مقدس بنیاد پژوهش‌های اسلامی در تالار شیخ طوسی برگزار شد، به بررسی آسیب‌های موجود در تعاملات دبیرخانه اعتبار مقدس پرداخت و گفت: یکی از مهم‌ترین مشکلات، نبود انسجام داخلی میان اعتبار ایرانی پیش از پیوستن به عرصه بین‌المللی است که موجب کندی در پیشبرد اهداف دبیرخانه شده‌است.

وی در ادامه به مشکلات مالی نیز اشاره کرد و افزود: هزینه‌های سنگین نخستین نشست‌ها موجب دلسردی برخی از اعتبار شده و سبب شد بعضی از جلسات بدون خروجی ارتبخش به پایان برسد.

■تفاوت دیدگاه‌ها و ائتلاف وقت در آیین نامه‌نویسی

این استاد دانشگاه همچنین در ادامه از ائتلاف وقت در تدوین و اصلاح آیین‌نامه‌ها سخن گفت و تصریح کرد: بخش عمده‌ای از وقت نشست‌ها صرف اصلاح آیین‌نامه‌ها شد که به نتیجه عملی خاصی نرسید. علاوه بر این، تفاوت دیدگاه‌های سیاسی میان اعتبار و کمبود برنامه‌های مشترک ملموس از دیگر عواملی بود که به کندی روند همکاری‌ها دامن زد.

■پیشنهادها برای بهبود تعاملات

در این نشست، راهکارهایی برای تقویت تعاملات و همگرایی میان اعتبار عالیات در سطح جهانی مطرح شد. حجت‌الاسلام سلامی دراین خصوص پیشنهادهایی ارائه کرد که از مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به برگزاری نشست‌های دوهو میان اعتبار، طراحی برنامه‌های فرهنگی مشترک و بهره‌گیری از ظرفیت خادمان افتخاری اشاره کرد. وی افزود: تمرکز بر خدمت به زائر، به‌عنوان محور اصلی همکاری‌ها، باید اولویت قرار گیرد. سلامی همچنین به شناسایی دغدغه‌های مشترک، از جمله چالش‌های فرهنگی و فضای مجازی، به‌عنوان یکی از موضوعات مهم در تعاملات بین‌المللی اعتبار اشاره کرد و گفت: این چالش‌ها نیاز به راهکارهای جمعی دارند که باید از طریق همکاری‌های مشترک میان اعتبار مختلف، حل و فصل شوند.

به همت مرکز مشاوره و سبک زندگی

دانشگاه بین‌المللی امام رضا(ع) انجام می‌شود

ارائه خدمات هدایت و راهنمایی رایگان در حوزه‌های خانواده، ازدواج و اعتقادات دانشجویان

مرکز مشاوره و سبک زندگی دانشگاه بین‌المللی امام رضا(ع) با همکاری امور بانوان، در راستای تحقق شعار «دانشگاه: دوستدار خانواده» و با هدف حمایت از بنیان خانواده و جوانی جمعیت، خدمات هدایت و راهنمایی تخصصی و کاملاً رایگان را برای تمامی دانشجویان واحد خواران آغاز کرد.

به گزارش آستان‌نیوز، این طرح مشاوره‌ای با تمرکز بر محورهای کلیدی همچون ازدواج، مسائل خانوادگی و اعتقادی، فرصتی برای دانشجویان فراهم می‌کند تا به‌صورت رایگان از راهنمایی‌های متخصصان بهره‌مندشوند.

جلسات مشاوره با حضور دکتر زهرا تجربی‌شی، استاد دانشگاه و مشاور رئیس دانشگاه بین‌المللی امام رضا(ع) درامور بانوان و خانواده برگزار خواهدشد.

هدف از اجرای این طرح، حمایت همه‌جانبه از خانواده و کمک به تحقق اهداف مرتبط با جوانی جمعیت در فضای دانشگاهی است. دانشجویان متقاضی برای دریافت نوبت مشاوره می‌توانند به‌صورت حضوری به مرکز مشاوره و سبک زندگی واقع در ساختمان مرکزی دانشگاه مراجعه کرده یا با شماره تلفن ۰۵۱۳۸۰۴۰، داخلی‌های ۳۱۸، ۳۳۳ و تماس حاصل فرمایند.